

KSIĄDZ TOMASZ SAMULSKI (1900-1944)

Urodził się 11 grudnia 1900 roku w Rozdrażewie jako syn Jana, weterana wojny francusko-pruskiej (1870-1871), bogatego gospodarza z Rozdrażewa (przed I wojną światową trzymał w oborze 25 krów), i Agnieszki z domu Matuszek (druga żona Jana, młodsza od niego o 18 lat). Z piętnaściora dzieci Jana (Tomasz był czternasty), dwanaścioro dożyło dojrzałego wieku. Jego rodzeństwo to: Katarzyna, córka Jana i Marianny (Marii) z domu Matuszek (urodzona 13 października 1874 roku); Maria (urodzona 5 września 1876 roku); Wiktoria (urodzona 21 grudnia 1878 roku); Wojciech (urodzony 3 kwietnia 1881 roku); Franciszka (urodzona 2 marca 1883 roku); Franciszek (urodzony 13 stycznia 1884 roku); Stanisław, syn Jana i Agnieszki z domu Matuszek (urodzony 24 października 1885 roku); Jan (urodzony 9 stycznia 1888 roku); Franciszek (urodzony 24 stycznia 1890 roku); Józef (urodzony 26 lutego 1891 roku); Agnieszka (urodzona 21 stycznia 1893 roku); Stanisława (urodzona 20 kwietnia 1895 roku); Franciszek (urodzony 24 sierpnia 1897 roku); Seweryn (urodzony 7 stycznia 1904 roku).

Tomasz Samulski ukończył gimnazjum w Krotoszynie. W szkole należał do Towarzystwa Tomasza Zana. Świecenia kapłańskie przyjął 15 marca 1924 roku w Poznaniu. Był wikariuszem w parafii pod wezwaniem Narodzenia NMP w Tulcach, w parafii pod wezwaniem św. Barbary w Luboniu (1926-1928) i w parafii św. Jadwigi w Pępowie (1929-1932). 15 listopada 1932 roku został proboszczem parafii Mąkoszyce (zaledwie 4 km od granicy z Niemcami, na skrawku Dolnego Śląska przyznanego Polsce przez Traktat Wersalski), gdzie w osiem miesięcy wybudował nowy kościół. Prace prowadzono od marca do listopada 1933 roku. Konsekracji świątyni dokonał 5 listopada 1933 roku kardynał August Hlond. W uroczystości uczestniczył także wojewoda poznański hrabia Roger Raczyński. Później ksiądz zajął się budową Domu Katolickiego z salą teatralną. W Mąkoszycach był proboszczem do 29 czerwca 1937 roku. Następnie został proboszczem w parafii pod wezwaniem Dziesięciu Tysięcy Męczenników w Turkowach.

Z chwilą wybuchu wojny, w obawie przed niemieckimi represjami, wspólnie z wikariuszem księdzem Maksymilianem Dłużewskim opuścił Turkowy. Przez Rumunię dotarł do Anglii, gdzie w stopniu kapitana służył jako kapelan wojsk polskich. Należy dodać, że ksiądz Dłużewski nie podążył za swoim proboszczem i po jakimś czasie wrócił do Turkowów, gdzie jako wikariusz substytut posługiwał do marca 1941 roku. W 1941 roku ksiądz Tomasz Samulski opublikował w Perth (Szkocja) kilkudziesięciostronicową pracę *Święty Andrzej Bobola*. Bohatera swojej broszury nazywał „patronem Polski”, na co nie było jeszcze zgody Kościoła. Św. Andrzej Bobola został ogłoszony drugorzędym patronem Polski dopiero w 2002 roku przez Jana Pawła II. Pomimo tej kontrowersji książeczkę Samulskiego wydano. Miała podnosić na duchu żołnierzy i uchodźców polskich w Wielkiej Brytanii.

Ksiądz kapitan Tomasz Samulski w wielu publikacjach mylnie wymieniany jest wśród kapłanów Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii. W rzeczywistości był on kapłanem armii lądowej. Nieporozumienie wywołała jego tragiczna śmierć, do jakiej doszło 24 września 1944 roku. Tego dnia ksiądz Samulski odwiedzał znajomego kapelana w 305. Dywizjonie Bombowym „Ziemi Wielkopolskiej” na lotnisku Lasham. Pierwszy raz w życiu wsiadł do samolotu. Został zabrany na lot treningowy samolotu Mosquito FB.VI (PZ302) pilotowanego przez porucznika pilota Antoniego Władawskiego. W powietrzu doszło do zderzenia z Mosquito FB.VI SM-Q (LR262) z brytyjską załogą w składzie: pilot F/Sgt Basil J. Hogg i obserwator Sgt Alan J. Tucknott. Oba samoloty spadły i rozbiły się w rejonie lotniska. Zginęły wszystkie cztery osoby obecne na pokładach. Świadkiem tej katastrofy był kapitan obserwator Mieczysław Pruszyński.

Ksiądz kapitan Tomasz Samulski został pochowany na cmentarzu w Brookwood (działka 27, rząd D, grób 4.), 42 km na południowy zachód od centrum Londynu.

B. Janik, *Ksiądz Tomasz Samulski (1900-1944) – wikariusz w Pępowie*, „Rocznik Gostyński” 2022, nr 9, s. 173-176.